

Home > Onderwerpen > Grondstoffengebruik en afvalpreventie

Ontwerp Circulair Materialenplan

Grondstoffengebruik en afvalpreventie

Inspraak

Dit document is een onderdeel van het Ontwerp Circulair Materialenplan (ontwerp-CMP) voor de inspraakprocedure. Eenieder krijgt de gelegenheid om in deze periode verbeterpunten of suggesties aan te dragen voordat het CMP definitief wordt vastgesteld.

De Wet milieubeheer bepaalt dat voor het vaststellen van het CMP een procedure van inspraak moet worden gevolgd. Dit geldt niet voor alle onderdelen voor het CMP, maar wel voor de onderdelen die doorwerken in de besluiten van bevoegde gezagen. In het CMP staan deze teksten onder de kop 'Toetsingskaders'.

Zienswijzen op de toetsingskaders worden van een formele reactie voorzien in een reactienota. Daarin wordt aangegeven hoe de zienswijzen zijn verwerkt in het definitieve CMP, of worden argumenten gegeven voor waarom zienswijzen niet tot aanpassing hebben geleid. Zienswijzen op de toelichtende onderdelen worden wel bekeken op mogelijkheden om het CMP te verbeteren, maar worden niet van een formele reactie voorzien in de reactienota.

Dit onderdeel van het CMP bevat geen toetsingskaders.

Pdf's ontwerp-CMP worden website

De definitieve tekst van het CMP wordt een website. Deze pdf's van het ontwerp-CMP geven een indruk van de opmaak van de toekomstige website, maar bevatten nog niet de bijbehorende functionaliteiten. Enkele tips voor het lezen van de pdf's:

- In deze pdf kunt u in de browser of de pdf-reader linksboven of rechtsboven een inhoudsgave uitklappen, genaamd 'inhoud' of 'bladwijzers'.
- Onderstippelde woorden in de tekst zijn begrippen waarvoor op de website in een uitklapkader de betekenis wordt gegeven. Zie in het ontwerp-CMP de begrippenlijst onder het deel 'Instrumenten'.
- De [[Interne links](#)] in het CMP worden in het ontwerp-CMP nog in blauw met rechte haken weergegeven, maar deze verwijzingen werken nog niet. De links worden op de website van het definitieve CMP werkend gemaakt.

Dit document is opgemaakt voor digitoegankelijkheid. Kunt u de tekst of afbeeldingen niet lezen? Neem dan contact op via 088-7977102 of het [contactformulier](#) van de helpdesk.

Status: Ontwerp Circulair Materialenplan voor inspraak

Afzender: Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Datum: januari 2025

Website: circulairmaterialenplan.nl

Home > Onderwerpen > Grondstoffengebruik en afvalpreventie

Grondstoffengebruik en afvalpreventie

Bedrijven kunnen op diverse manieren werken aan een circulaire economie. Een manier is door in hun bedrijfsprocessen maatregelen te nemen voor het efficiënt en effectief gebruik van grondstoffen en het voorkomen en beperken van afval. Dit hoofdstuk gaat over grondstoffengebruik en afvalpreventie in bedrijfsprocessen.

Op dit moment zijn hiervoor nog weinig verplichtende maatregelen in wetgeving opgenomen. Maar in de Omgevingswet (Ow) zijn wel wettelijke grondslagen te vinden waarmee bevoegde gezagen verplichtingen over grondstoffengebruik en afvalpreventie in de bedrijfsprocessen moeten en kunnen vastleggen. Dit gebeurt tijdens het vergunningverleningsproces voor de omgevingsvergunning en is met name ter implementatie van de Europese Richtlijn industriële emissies (Rie). De verplichtingen die de wet hierover stelt zijn echter vaak zeer algemeen geformuleerd en op diverse plekken vastgelegd. Daarom geeft dit hoofdstuk eerst een toelichting op wat de verplichtingen uit de Omgevingswet voor de omgevingsvergunning precies zijn.

Vervolgens biedt het CMP in de [[Handreiking grondstoffengebruik en afvalpreventie in de omgevingsvergunning](#)] handvatten voor de vergunningverlener en toezichthouder om aan deze wetgeving te voldoen. Kortom, de wetgeving bepaalt waarover er afspraken moeten of kunnen worden gemaakt en dit hoofdstuk gaat in op hoe daar dan invulling kan worden gegeven. Dit hoofdstuk en de handreiking bevatten geen toetsingskader voor vergunningverlening waar bevoegd gezag volgens artikel 10.14 van de Wet milieubeheer (Wm) rekening mee moet houden.

Dit hoofdstuk gaat niet over productwetgeving voor bijvoorbeeld duurzaam productontwerp, het gebruik van chemische stoffen in producten of voor het verplichte gebruik van recyclelaat in producten. In het [[hoofdstuk overzicht wetgeving](#)] staat welke wetgeving geldt voor producten en wie daar toezicht op houdt. Als bedrijven secundaire materialen gebruiken, dan is belangrijk om te weten of hun activiteiten ook aan de afvalwetgeving moeten voldoen. Daarvoor gebruiken zij het [[hoofdstuk afvalstof of niet-afvalstof](#)]. Naast maatregelen voor grondstofgebruik en afvalpreventie is ook het scheiden van afval voor veilige en hoogwaardige verwerking van belang. Hiervoor geldt een wettelijke verplichting voor alle bedrijven. Dit is toegelicht en verder uitgewerkt in het toetsingskader van [[hoofdstuk gescheiden houden bedrijfsafval en gevaarlijk afval](#)].

In het [Afvalpreventieprogramma Nederland](#) (APP) vindt u een overzicht van alle maatregelen die Nederland neemt voor het voorkomen en beperken van afval. Het APP bevat een opsomming van lopende initiatieven, maar vindt geen doorwerking in de besluitvorming van medeoverheden en is ook niet op een andere wijze bindend.

1. Doelgroep

Dit hoofdstuk is met name bedoeld voor vergunningverleners en toezichthouders voor de industrie en voor producerende bedrijven.

Voor **vergunningverleners en toezichthouders** geeft dit hoofdstuk inzicht in de wettelijke grondslag om grondstoffengebruik en afvalpreventie mee te nemen bij hun taken in het kader van de Omgevingswet (Ow). Daarnaast geeft de [[Handreiking grondstoffengebruik en afvalpreventie in de omgevingsvergunning](#)] handvatten om invulling te geven aan deze verplichtingen.

Bedrijven kunnen in dit hoofdstuk lezen welk soort maatregelen zij kunnen nemen op het gebied van grondstoffengebruik en het voorkomen van afval in hun bedrijfsprocessen. Dit hoofdstuk focust op de omgevingsvergunning omdat deze de mogelijkheden biedt om maatregelen te stellen over het gebruik van grondstoffen en preventie van afval. Daarom is dit hoofdstuk met

name relevant voor **vergunningplichtige bedrijven**. Dit geldt vooral voor de omgevingsvergunningen voor [Seveso-inrichtingen](#), [ippc-installaties](#) en enkele andere grote milieubelastende installaties in de industrie.

2. Belang voor circulaire economie

Voor de transitie naar een circulaire economie kijken we niet alleen naar afval, maar naar hoe we omgaan met grondstoffen in de hele keten. In het [Nationaal Programma Circulaire Economie](#) (NPCE) zijn vier circulariteitstrategieën beschreven: verminderen van het grondstoffengebruik, substitutie van grondstoffen, levensduurverlenging van producten en hoogwaardige verwerking van afval.

Bedrijven kunnen hun producten en hun businessmodel circulair ontwerpen of inrichten, zodat minder producten nodig zijn, producten veilig zijn en gemaakt van hernieuwbare of gerecyclede grondstoffen, lang meegaan en hoogwaardig gerecycled kunnen worden.

Daarnaast hebben keuzes in de bedrijfsprocessen invloed op de soorten en hoeveelheid grondstoffen en hulpstoffen die worden gebruikt en de hoeveelheid en soorten afval die worden geproduceerd. Het is voor de transitie naar een circulaire economie van belang dat bedrijven in die bedrijfsprocessen maatregelen nemen voor het verminderen van het verbruik van primaire en niet-hernieuwbare grondstoffen, gebruik van grondstoffen met minder milieu-impact, voorkomen van afval, naast het scheiden en hoogwaardig recyclen van afval.

3. Beleid en wetgeving

In deze paragraaf wordt eerst kort geschetst welke wetgeving eisen stelt aan grondstoffengebruik en productie van afval. Het gaat om wetgeving voor producten en voor de processen om de producten te maken. Daarna wordt voor bedrijfsprocessen in Nederland verder beschreven welke grondslagen er in de wetgeving zijn om dit mee te nemen in de vergunningen.

3.1 Wetgeving voor producten en processen

Bedrijven hebben zowel te maken met wetgeving voor de producten die ze op de markt brengen, als met wetgeving voor de processen op hun bedrijfslocaties. Daarnaast geldt voor bepaalde bedrijven bijvoorbeeld de wetgeving voor een duurzaamheidsrapportage (in het Engels de 'Corporate Sustainability Reporting Directive') en voor aandacht voor duurzaamheidsaspecten in de keten (in het Engels 'Corporate Sustainability Due Diligence Directive').

De productwetgeving bestaat bijvoorbeeld uit de REACH-verordening voor chemische stoffen en de Ecodesign verordening voor duurzaam ontwerp van producten. REACH stelt eisen aan het in de handel brengen en toepassen van chemische stoffen in producten. Onder de Ecodesign verordening worden per productgroep eisen aan het ontwerp van producten gesteld, zoals voor de repareerbaarheid en recyclebaarheid.

Voor vermindering van grondstoffengebruik en afval in de bedrijfsprocessen is met name de Europese Richtlijn industriële emissies (Rie; [Richtlijn 2010/75/EU](#)) van belang. Deze is in Nederland geïmplementeerd in de Omgevingswet. De Richtlijn industriële emissies geldt voor bedrijfsprocessen die grote impact hebben op het milieu. Uitgangspunt van de Rie is onder meer dat het niveau van milieubescherming in de vergunningvoorschriften (mede) wordt bepaald door de toepassing van de beste beschikbare technieken (BBT) in de betrokken installatie. Voor veel bedrijfstakken worden hierbij ook eisen aan grondstoffengebruik en het voorkomen van afvalstoffen gesteld. De Rie is recent gewijzigd en in de gewijzigde Rie wordt nog meer aandacht besteed aan maatregelen om het ontstaan van afvalstoffen te voorkomen en om het gebruik van hulpbronnen en energie te optimaliseren. Deze wijziging moet nog worden geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving. Zie [[paragraaf 5 'toekomstplannen'](#)] voor meer informatie over de gewijzigde Rie. In het [[hoofdstuk overzicht wetgeving](#)] staat meer uitleg over de verschillende soorten wetgeving.

3.2 Grondstoffengebruik en afvalpreventie in de vergunning

In Nederland is de vergunningverlening, toezicht en handhaving voor bedrijfsprocessen die effect hebben op het milieu geregeld in de Omgevingswet (Ow). Grondstoffengebruik en afvalpreventie komen in de Ow en onderliggende besluiten met name in de omgevingsvergunning aan bod. Bij het beoordelen en opstellen van een omgevingsvergunning zijn diverse momenten om grondstoffengebruik en afvalpreventie aandacht te geven. Zo moet bevoegd gezag bepaalde onderdelen van de vergunningaanvraag verplicht toetsen, bijvoorbeeld of er aan de aanvraagvereisten is voldaan. Op andere momenten kan bevoegd gezag zelf bepalen of het opleggen van eisen noodzakelijk is, denk aan de mogelijkheid om voorschriften aan de vergunning te verbinden.

In de [handreiking](#) bij dit hoofdstuk worden de stappen in het vergunningverleningsproces en de bijbehorende verplichtingen en mogelijkheden voor het stellen van eisen nader toegelicht. Hierin worden bevoegd gezagen handvatten geboden om deze verplichtingen en mogelijkheden invulling te geven.

In de onderstaande paragrafen worden de wettelijke grondslagen beschreven van wat bevoegd gezag moet en kan doen aan grondstoffengebruik en afvalpreventie bij de vergunningverlening. Hierin wordt toegelicht voor welke activiteiten dit van toepassing is. Vervolgens wordt voor het beoordelen van de vergunning ingegaan op de aanvraagvereisten, beoordelingsregels, beste beschikbare technieken en de milieueffectrapportage. Ten slotte wordt het verbinden van voorschriften aan de vergunning beschreven.

3.2.1 Welke activiteiten en vergunningen

Met een omgevingsvergunning kunnen burgers, bedrijven en overheden toestemming vragen om activiteiten in de leefomgeving uit te voeren. Er zijn verschillende zaken die aanleiding kunnen geven voor een vergunningplicht, bijvoorbeeld bouwen, maar ook effecten op het milieu. In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) zijn diverse milieubelastende activiteiten benoemd waarvoor regels gelden.

Als basis geeft [artikel 4.22 van de Ow](#) aan dat voor deze milieubelastende activiteiten onder andere regels worden gesteld met het oog op het zuinig gebruik van grondstoffen en doelmatig afvalbeheer. In het Bal is bepaald wat milieubelastende activiteiten zijn, voor welke van deze activiteiten een vergunningplicht geldt en welke regels van toepassing zijn op de activiteiten. Verschillende productieprocessen met grondstoffen als ertsen, metalen, kunststoffen, hout, papier en voedingsmiddelen zijn bijvoorbeeld aangewezen als milieubelastende activiteit. Het nemen van preventieve maatregelen is een belangrijk criterium voor het verlenen van vergunningen voor milieubelastende activiteiten.

Grondstoffengebruik en afvalpreventie kunnen zowel bij nieuwe vergunningen als bij de wijziging van een bestaande vergunning aan de orde zijn. Bij bestaande vergunningen kan de vergunninghouder vragen om een wijziging van de vergunning of het bevoegd gezag kan de vergunning wijzigen. Bij een aanvraag voor een vergunning is bevoegd gezag verplicht om grondstoffengebruik en afvalpreventie aandacht te geven als de aanvraag daar gevolgen voor heeft. Deze verplichtingen en mogelijkheden worden in de paragrafen hieronder toegelicht.

Voor het toepassen van de beste beschikbare technieken zijn het bedrijf en bevoegd gezag verplicht om de vergunning binnen vier jaar te actualiseren (zie [[paragraaf 3.2.4 'beoordelen beste beschikbare technieken'](#)]). Daarnaast heeft een bevoegd gezag nog de bevoegdheid om een bestaande of verleende vergunning ambtshalve te wijzigen op grond van [artikel 5.34 Ow](#) en [artikel 8.97 Bkl](#). Het bevoegd gezag moet dan motiveren waarom ze dat nodig vindt, bijvoorbeeld vanwege nieuwe wetenschappelijke inzichten, of omdat er nieuwe betere circulaire technieken of werkwijzen beschikbaar zijn. Hierbij mag bevoegd gezag de grondslag van de aanvraag van de vergunning niet verlaten. De vergunningaanvraag bepaalt wat er vergund kan worden. Is bijvoorbeeld een bepaalde verwerkingstechniek vergund? Dan mag bevoegd gezag niet in alle gevallen ambtshalve een andere techniek voorschrijven. Dat zou betekenen dat de grondslag van de aanvraag verlaten wordt.

3.2.2 Aanvraagvereisten vergunningaanvraag

Bij het aanvragen van een vergunning moet een bedrijf informatie aanleveren over de diverse onderwerpen die in de vergunning aan bod kunnen komen. Dit geldt ook voor gegevens over grondstoffen, hulpstoffen en afvalstoffen. Het bevoegd gezag moet de vergunningaanvraag vervolgens toetsen op volledigheid. Als de gegevens onvolledig zijn, kunnen aanvullende gegevens gevraagd worden.

De aanvraagvereisten voor omgevingsvergunningen staan in de Omgevingsregeling (Or). De algemene aanvraagvereisten die voor alle activiteiten gelden zijn beperkt en gaan over het beschrijven van de activiteit en de locatie. Daarnaast zijn er voor verschillende soorten milieubelastende activiteiten uitgebreidere en specifiekere aanvraagvereisten. In [artikel 7.27 Or](#) wordt voor bepaalde activiteiten informatie gevraagd over onder andere grondstoffen, hulpstoffen en afvalstoffen. Hiermee geeft de wetgeving de basis om voor deze activiteiten het grondstoffengebruik en productie van afval te beoordelen.

Artikel 7.27 Omgevingsregeling

Bij een aanvraag om een omgevingsvergunning voor het exploiteren van een ippc-installatie, andere milieubelastende installatie, Seveso-inrichting, mijnbouwwerk, militaire zeehaven of luchthaven, het verrichten van milieubelastende activiteiten in de minerale producten industrie of voedingsmiddelenindustrie of het verbranden of verwerken van bedrijfsafvalstoffen of gevaarlijke afvalstoffen, bedoeld in hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving, worden de volgende gegevens en bescheiden verstrekt:

a. een beschrijving van:

1°. de milieubelastende activiteiten die worden verricht en de installaties;

2°. **de grondstoffen, hulpmaterialen, andere stoffen en energie** die worden gebruikt of gegenereerd;

3°. de emissiebronnen van de activiteiten;

4°. de aard en omvang van de emissies die zijn te voorzien in de bodem, het water en de lucht, met een overzicht van de significante milieugevolgen van de emissies;

5°. de toestand van het terrein van de installatie;

6°. de technieken die worden toegepast ter voorkoming of, als dat niet mogelijk is, ter vermindering van de emissies die zijn te voorzien in de bodem, het water en de lucht;

7°. **een beschrijving van de maatregelen die worden getroffen om het ontstaan van afval te voorkomen of, wanneer dat niet mogelijk is, te beperken en om hergebruik, recycling of andere nuttige toepassing van afvalstoffen voor te bereiden;**

8°. een beschrijving van de maatregelen die worden getroffen om de emissies in de bodem, het water en de lucht te controleren;

9°. de belangrijkste door de aanvrager bestudeerde alternatieven voor de voorgestelde technologie, technieken en maatregelen; en

10°. een beschrijving van de maatregelen die worden getroffen om energie doelmatig te gebruiken; (...)

De aanvraagvereisten gelden niet voor alle bedrijven zoals blijkt uit de eerste zin van het artikel. Per milieubelastende activiteit uit het Bal is bepaald of de vergunningaanvraag moet voldoen aan de aanvraagvereisten uit artikel 7.27 Or. In de [[handreiking](#)] staat in de bijlage een lijst met de vergunningplichtige milieubelastende activiteiten waarvoor dit geldt.

3.2.3 Beoordelingsregels voor vergunningaanvraag

Vervolgens volgen uit [artikel 8.9 Besluit kwaliteit leefomgeving](#) (Bkl) de beoordelingsregels voor het verlenen van vergunningen voor milieubelastende activiteiten. Dit zijn de criteria waaraan de vergunningaanvraag getoetst moet worden om te bepalen of een vergunning verleend kan worden.

Artikel 8.9 Besluit kwaliteit leefomgeving

1. Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een milieubelastende activiteit, wordt de omgevingsvergunning alleen verleend als wordt voldaan aan de volgende criteria:

- a. **milieuverontreiniging door de activiteit wordt geïntegreerd voorkomen** of, wanneer dit niet mogelijk is, beperkt;
- b. emissies in de lucht, het water en de bodem en **het ontstaan van afval door de activiteit worden voorkomen of, wanneer dat niet mogelijk is, beperkt** om een hoog niveau van bescherming van het milieu in zijn geheel te bereiken;
- c. alle passende **preventieve maatregelen tegen milieuverontreiniging** worden getroffen;
- d. de voor de activiteit in aanmerking komende beste beschikbare technieken worden toegepast; (...)

Afvalpreventie en grondstoffengebruik zijn onderdeel van deze beoordelingsregels. Bevoegd gezag moet in ieder geval beoordelen of voldoende maatregelen zijn genomen om afvalstoffen te voorkomen of beperken (artikel 8.9 lid 1 onder b Bkl). Voor de transitie naar een circulaire economie is het van belang dat niet alleen wordt gekeken naar afvalstoffen, maar dat geïntegreerd wordt gekeken naar het voorkomen van milieuverontreiniging. Zodat de preventieve maatregelen voor het verminderen van de milieu-impact door grondstoffengebruik en productie van afvalstoffen in samenhang worden bekeken.

Bij het verlenen van een omgevingsvergunning staat het voorkomen van milieuverontreiniging centraal (artikel 8.9 lid 1 onder a en c Bkl). De definitie van milieuverontreiniging in het Bkl komt uit de Richtlijn industriële emissies (Rie) en is ruim geformuleerd.

Milieuverontreiniging: "directe of indirecte inbreng door menselijke activiteiten van stoffen, trillingen, warmte of geluid in lucht, water of bodem die de gezondheid van de mens of de kwaliteit van het milieu kan aantasten, schade kan toebrengen aan materiële goederen, of de belevingswaarde van het milieu of ander rechtmatig milieugebruik kan aantasten of in de weg kan staan."

Het gebruik van natuurlijke hulpbronnen, grondstoffengebruik en afvalproductie is direct en indirect verantwoordelijk voor de aantasting van het milieu en moet dus ook zoveel mogelijk worden voorkomen of beperkt. Bij het beoordelen van de vergunning moet de vergunningverlener daarom toetsen of het bedrijf bijvoorbeeld voldoende maatregelen neemt om het ontstaan van afvalstoffen te voorkomen en welke grondstoffen gebruikt worden. Bedrijven dienen aannemelijk te maken dat zij voldoende maatregelen nemen om milieuverontreiniging te voorkomen. In de [[handreiking](#)] is dit verder toegelicht.

3.2.4 Beoordelen beste beschikbare technieken

Bevoegd gezag moet ook beoordelen of de vergunningaanvraag voldoet aan de beste beschikbare technieken (BBT). Dat volgt uit artikel 8.9 lid 1 onder d Bkl en [artikel 8.10 Bkl](#). Hierin is bepaald dat bij het verlenen van de vergunning rekening gehouden wordt met de door de Europese Commissie vastgestelde [BBT-conclusies](#) en informatiedocumenten. In de BBT-conclusies staan voor veel bedrijfstakken ook eisen aan grondstoffengebruik en het voorkomen van afvalstoffen.

Zowel nieuwe als bestaande vergunningen moeten voldoen aan de BBT. Als een nieuwe BBT-conclusie wordt gepubliceerd, hebben bedrijf en bevoegd gezag vier jaar de tijd om te voldoen aan de nieuwe BBT-conclusie ([artikel 8.98 en 8.99](#) van het Bkl).

Als voor een milieubelastende activiteit geen BBT-conclusies zijn bepaald, kan het bevoegd gezag zelf de beste beschikbare technieken bepalen. Dit kan ook als de van toepassing zijnde BBT-conclusie niet alle milieugevolgen van de activiteit behandelt. Op grond van artikel 8.10 lid 2 Bkl moet het bevoegd gezag bij het bepalen van BBT onder andere rekening houden met: de toepassing van technieken die weinig afvalstoffen veroorzaken (a) en met het verbruik en de aard van grondstoffen (i).

In de [handreiking](#) worden enkele voorbeelden van BBT-conclusies voor grondstoffengebruik en afvalpreventie beschreven.

Artikel 8.10 Besluit kwaliteit leefomgeving

1. Bij de beoordeling of de milieubelastende activiteit voldoet aan het criterium, bedoeld in artikel 8.9, eerste lid, aanhef en onder d, wordt bij het bepalen van de beste beschikbare technieken rekening gehouden met de BBT-conclusies en informatiedocumenten, bedoeld in bijlage XVIII, onder A.

2. Als op een milieubelastende activiteit geen BBT-conclusies van toepassing zijn of als de van toepassing zijnde BBT-conclusies niet alle mogelijke milieugevolgen van de activiteit behandelen, wordt bij het bepalen van de beste beschikbare technieken in ieder geval rekening gehouden met:

a. de toepassing van technieken die weinig afvalstoffen veroorzaken;

b. de toepassing van stoffen die minder gevaarlijk zijn dan stoffen of mengsels als bedoeld in artikel 3 van de CLP-verordening;

c. de ontwikkeling van technieken voor de terugwinning en het opnieuw gebruiken van de uitgestoten en gebruikte stoffen en van afvalstoffen;

d. vergelijkbare processen, apparaten of wijzen van bedrijfsvoering die met succes in de praktijk zijn beproefd;

e. de vooruitgang van de techniek en de ontwikkeling van de wetenschappelijke kennis;

f. de aard, de gevolgen en de omvang van de emissies;

g. de verwachte datum en het verwachte tijdstip waarop met de activiteit wordt begonnen;

h. de tijd die nodig is om een betere techniek te gaan toepassen;

i. het verbruik en de aard van de grondstoffen, met inbegrip van water, en de energie-efficiëntie;

j. de noodzaak de nadelige gevolgen van de emissies en de risico's voor het milieu te voorkomen of tot een minimum te beperken;

k. de noodzaak ongevallen te voorkomen en de gevolgen daarvan voor het milieu te beperken; en

l. de informatiedocumenten, bedoeld in bijlage XVIII, onder A.

3.2.5 Opvragen en beoordelen milieueffectrapportage

De wetgeving voor milieueffectrapportage (mer) geeft ook [aanknopingspunten](#) voor grondstoffengebruik en afvalpreventie in de vergunningverlening. De wet schrijft voor wanneer een mer-beoordeling aan de orde is en in welke gevallen er in ieder geval een mer moet worden opgesteld. De uitkomsten van een mer kunnen betrokken worden bij de beoordeling van het besluit op de aanvraag om een omgevingsvergunning.

In de Europese Richtlijn voor milieueffectbeoordeling van projecten (mer-richtlijn, [Richtlijn 2011/92/EU](#)) is aandacht voor het beschrijven van productieprocessen, het gebruik van (primaire) grondstoffen en voor afvalstoffen. De richtlijn geeft aan dat bij een project het gebruik van natuurlijke hulpbronnen moet worden beschreven waarbij zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de duurzame beschikbaarheid van deze bronnen.

De mer-richtlijn is geïmplementeerd in de Omgevingswet (Ow) en het Omgevingsbesluit (Ob). De regels voor de milieueffectrapportage en mer-beoordelingsprocedure staan in [afdeling 16.4 van de Ow](#). De wetgeving over de mer geldt niet voor alle bedrijven. Uit [bijlage V van het Ob](#) kan worden afgeleid of voor de milieubelastende activiteit een milieueffectrapportage of een mer-beoordeling van toepassing is.

In [hoofdstuk 11 van het Ob](#) staan de eisen aan de milieueffectrapportage zelf en de eisen aan de mededeling voor de mer-beoordelingsprocedure beschreven. Bij de mer-beoordeling is in [artikel 11.10 Ob](#) vastgelegd dat onder andere informatie verstrekt moet worden over de verwachte

residuen en afvalstoffen en over het gebruik van natuurlijke hulpbronnen. Bij een project-mer kan het bevoegd gezag vragen alternatieven te onderzoeken over het grondstoffengebruik en het voorkomen van afval in afwijking van het beoogde initiatief. In de [handreiking](#)] wordt hier verder op ingegaan.

3.2.6 Voorschriften verbinden aan de vergunning

Bevoegd gezag heeft de mogelijkheid om voorschriften te stellen in de omgevingsvergunning. In voorschriften regelt het bevoegd gezag onder welke voorwaarden de vergunninghouder de vergunde activiteit mag uitvoeren. Hierin staan bijvoorbeeld technieken die gebruikt moeten worden of maatregelen die genomen moeten worden.

Dat kan op grond van diverse artikelen:

- In [artikel 5.34 Ow](#) staat dat voorschriften kunnen worden verbonden die samenhangen met de rijksbeoordelingsregels. In dit geval zijn dat de beoordelingsregels uit artikel 8.9 van het Bkl. Zoals beschreven in [[paragraaf 3.2.3 'beoordelingsregels voor vergunningaanvraag'](#)] zijn afvalpreventie en grondstofgebruik direct en indirect onderdeel van de beoordelingsregels.
- [Artikel 8.29 Bkl](#) geeft daarnaast de bevoegdheid tot het opnemen van voorschriften over het voorkomen van afvalstoffen of doelmatig afvalbeheer. Dit kan een grondslag zijn om een preventieonderzoek of specifieke maatregelen voor te schrijven.
- [Artikel 8.32 Bkl](#) geeft de mogelijkheid om voorschriften te verbinden aan het bijhouden en verzamelen van gegevens. Hiermee kan bijvoorbeeld voorgeschreven worden dat het (secundaire) grondstoffengebruik geregistreerd moet worden.

Bij het stellen van voorschriften gelden beperkingen voor het bevoegd gezag. Bijvoorbeeld dat het niet mogelijk is om iets anders te vergunnen dan is aangevraagd door de initiatiefnemer. Ook mogen de voorschriften niet in strijd zijn met productwetgeving.

Duidelijk is in ieder geval dat grondstoffengebruik en afvalpreventie beoordeeld moeten worden bij de aanvraag om een omgevingsvergunning en dat hiervoor voorschriften kunnen worden opgenomen. In de [handreiking](#)] staan verdere handvatten hiervoor. Daarnaast staan in de handreiking enkele aandachtspunten voor het toezicht op de naleving van de vergunningvoorschriften.

4. Toetsingskaders CMP

Dit hoofdstuk bevat geen toetsingskader waar bevoegd gezag rekening mee moet houden op grond van artikel 10.14 Wet milieubeheer. Het hoofdstuk beschrijft de geldende wetgeving rondom grondstoffengebruik en afvalpreventie en in de [[Handreiking grondstoffengebruik en afvalpreventie in de omgevingsvergunning](#)] worden vergunningverleners en toezichthouders verdere handvatten geboden voor het vergunningverleningsproces en het bijbehorende toezicht.

5. Toekomstplannen

Het beleid en de kennis over circulaire economie is in ontwikkeling. Nieuwe beleidsintenties, wijzigingen van bestaand beleid of wijzigingen in wet- en regelgeving kunnen allemaal leiden tot aanpassingen van het CMP. Het CMP wordt daarom regelmatig geactualiseerd.

Dit hoofdstuk in het CMP en de bijbehorende handreiking geeft vergunningverleners en toezichthouders aan waar zij grondstoffengebruik en afvalpreventie mee moeten en kunnen nemen in hun werk. Tijdens de uitvoeringsperiode van het CMP volgen we de ervaringen van omgevingsdiensten met grondstoffengebruik en afvalpreventie in de vergunningverlening en toezicht. Mochten er op enig moment *best practices* beschikbaar zijn voor het meenemen van preventie in de omgevingsvoorschriften, dan worden deze in de handreiking opgenomen.

Daarnaast wordt in de komende jaren de gewijzigde Richtlijn industriële emissies geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving. Daarin wordt meer aandacht besteed aan afvalpreventie en grondstoffengebruik. Hiermee komt er een verplichting voor bedrijven tot het opstellen van een milieubeheersysteem en een transformatieplan. In het milieubeheersysteem worden onder andere maatregelen opgenomen om het ontstaan van afvalstoffen te voorkomen

en het gebruik van hulpbronnen te optimaliseren. Het transformatieplan gaat informatie bevatten over de manier waarop het bedrijf de installatie in de periode van 2030-2050 zal transformeren om bij te dragen aan de totstandkoming van een klimaat neutrale en circulaire economie uiterlijk in 2050. Een auditororganisatie beoordeelt of transformatieplannen in overeenstemming zijn met de vastgestelde eisen. De gevolgen van deze nieuwe verplichtingen voor nationale wetgeving en het vergunningverleningsproces zullen de komende jaren duidelijk worden. Te zijner tijd zal dat ook in dit hoofdstuk worden opgenomen.

Meer informatie over de ontwikkeling van het CMP en hoe stakeholders daarbij worden betrokken leest u in het [hoofdstuk wat is het CMP](#).

6. Hulpmiddelen en meer informatie

Handreiking grondstoffengebruik en afvalpreventie

Dit hoofdstuk beschrijft de geldende wetgeving. In de [Handreiking grondstoffengebruik en afvalpreventie in de omgevingsvergunning](#) worden vergunningverleners en toezichthouders verdere handvatten geboden voor het vergunningverleningsproces en het bijbehorende toezicht.

IPLO over Omgevingswet

Alle informatie over de Omgevingswet en de bijbehorende besluiten en regelingen is te vinden op de website iplo.nl van Informatiepunt Leefomgeving.

Experimenteerruimte

In vergunningen kan ook ruimte worden geboden voor experimenten. Hierover geeft de [Handreiking proefnemingen voor circulaire economie](#) van het ministerie van IenW meer informatie. De handreiking gaat over mogelijkheden, procesbeschrijvingen en tips voor proefnemingen binnen de bestaande wettelijke ruimte vanaf de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Naast de handreiking is er een apart document met daarin de [bijlagen](#).